

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Komisijos komunikato Tarybai ir Europos Parlamentui Tvaraus Europos vyno sektoriaus link

COM(2006) 319 final

(2006/C 325/07)

Europos Komisija, vadovaudamasi Europos bendrijos steigimo sutarties 262 straipsniu, 2005 m. birželio 22 d. nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl *Komisijos komunikato Tarybai ir Europos Parlamentui — Tvaraus Europos vyno sektoriaus link*

Žemės ūkio, kaimo plėtros ir aplinkos skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto darbo šiuo klausimu organizavimą, 2006 m. lapkričio 8 d. priėmė savo nuomonę. Pranešėjas Adalbert Kienle.

431-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2006 m. gruodžio 13-14 d. (14 d. gruodžio posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 107 narių (-iams) balsavus už, 2 prieš ir 4 susilaikius.

1. Išvadų ir rekomendacijų santrauka

1.1 Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas džiaugiasi, kad Komisija pateikė ataskaitą dėl Europos vyno rinkos organizavimo reformos. EESRK ypač džiaugiasi, kad Komisija siūlo iš esmės išlaikyti specifinį vyno rinkos organizavimą, o tada gali būti svarstoma „esminės reformos“ galimybė.

1.2 Kadangi Europos vynai, palyginti su trečiųjų šalių, visų pirma „naujojo pasaulio“ vynais, prarado tiek vidaus, tiek svarbių eksporto rinkų dalį, siekiant pagerinti Europos vynu konkurencingumą ir susigrąžinti prarastas rinkas, reikia pakeisti bendrąsias teisinės sąlygas. Komisija, įgyvendindama vyno rinkos organizavimo reformą ir su ja susijusias užsienio prekybos taisykles, privalo geriau atsižvelgti į Europos vyno sektoriaus kaip pasaulinio lyderio vaidmenį.

1.3 EESRK norėtų priminti savo nuomonę⁽¹⁾, pateiktą 1999 m. sausio 27–28 d., kurioje jis jau įvertino Europos Komisijos pasiūlymus kaip nepakankamus. Daugelis nuomonėje pateiktų iniciatyvų, ypač susijusių su konkurencingumu, intervcinėmis priemonėmis, regioninių skirtumų paisymu, informavimu, šiandien yra kaip niekad aktualios.

1.4 Komitetas pabrėžia, kad vynas ir vynuogininkystė yra svarbi ir neatsiejama Europos kultūros ir gyvenimo būdo dalis. Vynininkystė formuoja daugelio Europos vynuogininkystės ir vynininkystės regionų gyventojų tapatumą, jų visuomeninę bei ekonominę aplinką.

1.5 Todėl, Komiteto nuomone, labai svarbu, kad įgyvendinant reformą būtų atsižvelgiama ne tik į ekonominius padarinius, bet ir užimtumą, socialinę struktūrą, aplinką - visų pirma taikant rovimą programas - taip pat vartotojų apsaugą, ir sveikatą.

1.6 Komitetas taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad ES daugiau nei 1,5 mln. šeimos ūkių, daugiausia smulkių, verčiasi vynuogininkyste ir vyno gamyba, tai sukuria darbo vietas, bent jau

sezono metu, daugiau kaip 2,5 mln. žmonių. Todėl Komitetas siekia, kad reformos metu pirmiausia būtų įgyvendintos tos priemonės, kurios daro teigiamą poveikį vyndarių pajamoms ir užimtumui Europos vynininkystės sektoriuje.

1.7 EESRK mano, kad Europos Komisijos pasiūlymas skirti vyną gaminančioms valstybėms narėms nacionalinį paketą gerokai prisidėtų prie subsidiarumo principo taikymo ir padėtų atsižvelgti į regioninius skirtumus. EESRK savo pasiūlymuose dėl finansinių priemonių paskirstymo tarp Bendrijos priemonių ir nacionalinio paketo laikosi šių principų ir nepritaria žingsniams vyno rinkos politikos pakartotino nacionalizavimo link.

1.8 EESRK tikisi, kad Europos Komisija pateiks konkrečių pasiūlymų dėl priemonių, susijusių su vartotojų informavimu ir pardavimų rėmimu tiek vidaus rinkoje, tiek eksporto rinkose.

2. Komisijos svarstymai ir pasiūlymai

Reformos tikslai

2.1 Komisija numato šiuos reformos tikslus: konkurencingumo didinimas, Europos vynu įvaizdžio gerinimas, anksčiau prarastų rinkų susigrąžinimas ir naujų užkariavimas, paprastesnių taisyklių kūrimas, vynininkystės regionų visuomeninio ir politinio vaidmens įvertinimas.

2.1.1 Komisija taip pat numato kitą tolesnį tikslą - atkurti rinkos pusiausvyrą ir, atsižvelgdama į tai, nustato tam tikras priemones, pvz., būtinybę išrauti nemažai vynmedžių.

Bendras vyno rinkos organizavimas šiandien

2.2 Komisija savo dokumente analizuoja dabartinę rinkos padėtį, aprašo problemas, susijusias su dabartine bendro vyno rinkos organizavimo tvarka, ir, atsižvelgdama į tai, siūlo priemones.

(¹) OLC 101 1999 4 12, p. 60-64.

Keturių galimybių

2.3 Komisija apsvaustė keturias galimybes, kaip galima būtų reformuoti ES vyno rinkos organizavimą:

- išlaikyti *status quo* atlikus tam tikrus nedidelius pakeitimus,
- įgyvendinti reformą pagal BŽŪP reformos modelį,
- panaikinti vyno rinkos reglamentavimą,
- atlikti esminę bendro vyno rinkos organizavimo reformą.

2.3.1 Komisija, remdamasi savo vertinimais, prieina prie išvados, kad iš minėtų keturių galimybių daugiausia pranašumų teikia esminė reforma ir kad būtina išlaikyti specifinį vyno rinkos organizavimą.

Esminė bendro vyno rinkos organizavimo reforma

2.4 Kaip alternatyvą Komisija siūlo du reformos variantus: vienos ir dviejų pakopų reformą. Pasirinkus A variantą, reikėtų skubiai (arba iki 2010 08 01) panaikinti auginimo taisykles nenustatant pereinamojo laikotarpio taisyklės. Pasirinkus B variantą, prieš panaikinant sodinimo teises, reikėtų išnaikinti daug vynuogynų, kad būtų galima įgyvendinti struktūrinę pertvarkymą.

Rinkos valdymo priemonių panaikinimas ir perspektyvesnių priemonių įdiegimas

2.5 Europos Komisija siūlo nedelsiant panaikinti šias priemones:

- paramą už šalutinių produktų distiliaciją,
- geriamojo vyno ir dvejopos paskirties vynuogių distiliaciją krizės atveju,
- paramą už privatų saugojimą,
- paramą už vynuogių misą, skirtą vyno sodrinimui arba vynuogių sulčių gamybai.

Nacionalinis paketas

2.6 Komisija siūlo, kad kiekvienai vyną gaminančiai valstybei narei būtų numatytas nacionalinis finansinis paketas, apskaičiuotas pagal objektyvius kriterijus. Iš šių lėšų valstybė galės savo nuožiūra finansuoti nurodytame sąraše įrašytas priemones, kurios atrodys labiausiai tinkamos atsižvelgiant į jos padėtį.

Kaimo vietovių vystymas

2.7 Europos Komisija siūlo, kad daugelis šių pertvarkymo ir restruktūrizacijos priemonių būtų įgyvendinamos pagal kaimo plėtros planus ir tam reikia pervesti finansines lėšas iš specialaus vyno sektoriaus biudžeto į antrąjį ramstį.

Kokybės politika ir geografinės nuorodos

2.8 Komisija siūlo iš esmės pakeisti kokybę reglamentuojančią teisinę bazę siekiant geriau suderinti ES kokybės politiką su tarptautinėms taisyklėms, visų pirma TRIPS sutartimi.

Vyno gamybos technologijos

2.9 Komisija siūlo liberalizuoti vyno gamybos technologijas atsižvelgiant visų pirma į Tarptautinės vynuogių ir vyno organizacijos (OIV) standartus.

Sodrinimas

2.10 Komisija siūlo uždrausti sodrinimą sacharozė derinant tai su paramos nemokėjimu už misos koncentrato naudojimą, taip pat gerokai apriboti šiaurinėms vynininkystės teritorijoms taikomą sodrinimo maržą.

Ženklinimas

2.11 Komisija siūlo supaprastinti ženklinimą reglamentuojančias nuostatas nustatant bendrą teisinį reglamentavimą, kuris būtų taikomas visoms skirtingoms vyno kategorijoms ir su jomis susijusiems duomenims.

Realizavimo skatinimas ir informavimas

2.12 Komisija ketina vykdyti atsakingą realizavimo ir informavimo politiką. Būtina išnaudoti visas teisės aktuose numatytas galimybes.

Aplinkos apsauga

2.13 Komisija ketina užtikrinti, kad vyno sektoriui taikomos tvarkos reforma padės sumažinti vynuogių auginimo ir vyno gamybos poveikį aplinkai.

PPO

2.14 Komisijai ypač svarbu, kad naujasis BRO būtų suderintas su PPO taisyklėmis. Su tuo susijęs galiojančių intervencinių priemonių panaikinimas ir leidimas gaminti vyną Europos Sąjungoje iš importuotos misos ir maišyti iš trečiųjų šalių įvežtus vynus su ES vynais.

3. Bendrosios pastabos*Reformos tikslai*

3.1 EESRK iš esmės pritaria minėtiems Europos Komisijos keliamiems tikslams. Tačiau, Komiteto nuomone, kai kuriuos dalykus reikia suderinti.

3.1.1 EESRK primena, kad savo ankstesnėje nuomonėje tarp kitų jis paminėjo ir šiuos tikslus:

- gerinti šio sektoriaus tvarų konkurencingumą,
- panaikinti intervencines priemones kaip dirbtinę galimybę, padedančią realizuoti perteklinę produkciją,
- atsižvelgti į regioninius skirtumus,
- skleisti informaciją apie saikingo vyno vartojimo privalumus.

3.5.2 Komitetas nepritaria, kad nedelsiant būtų nutrauktas intervencinių priemonių taikymas. Todėl jis rekomenduoja nacionaliniame finansiniame pakete numatyti 2008-2010 m. laipsniško paramos mažinimo laikotarpį suilyti:

- distiliaciją geriamojo alkoholio gamybai (dabartinis 29 str.) ir
- paramą už privatų saugojimą (dabartinis 24 str. ir toliau).

3.5.3 EESRK mano, kad būtina palikti reikalavimą distiliuoti šalutinius produktus siekiant užtikrinti vyno produktų kokybę ir išvengti galimų piktnaudžiavimo atvejų.

3.5.4 Komitetas mano, kad nacionaliniame pakete būtina numatyti krizių prevencijai skirtas priemones, grindžiamas bendra gamintojų atsakomybe.

3.5.5 Komitetas mano, kad būtina pradėti taikyti perspektyvias priemones norint pasiekti numatytus tikslus. Iš jų paminėtinos:

- platus rinkos stebėjimas,
- informacinės vidaus rinkos programos siekiant informuoti vartotojus apie saikingo vyno vartojimo pranašumus ir išpėti dėl piktnaudžiavimo,
- eksporto rėmimo programos sukūrimas,
- informavimo programos, skirtos trečiųjų šalių vartotojams, ir
- mokslinių tyrimų programos, tarp jų ir įgyvendinamos bendradarbiaujant su trečiosiomis šalimis.

3.5.6 Komitetas pabrėžia, kad rinkos organizavimo priemonės turi duoti naudą visų pirma tiems, kurie nori ir toliau vystyti vynininkystę Europoje, o ne tiems, kurie dėl vienokių ar kitokių priežasčių nori jos atsisakyti.

Nacionalinis paketas

3.6 EESRK pritaria šiam pasiūlymui, kadangi jis atitinka jo keliamus reikalavimus atkreipti didesnę dėmesį į regioninius skirtumus ir nuosekliau įgyvendinti subsidiarumo principą vyno sektoriuje. Tačiau reikia ir toliau taikyti nuosekliai Bendrijos nuostatas, kurių pakaktų siekiant išvengti pakartotinės nacionalizacijos ir išsaugoti Europos vyno sektoriaus europietišką pobūdį.

3.6.1 Savo ankstesnėje nuomonėje (CES 68/99) Komitetas pareikalavo, kad pačių valstybių narių kompetencijai turi priklausyti apsisprendimo, kokias perplanavimo programos priemones pasirinkti ir taikyti jų teritorijose esantiems vynininkystės regionams, teisė. Svarbų vaidmenį gali atlikti gamintojų organizacijos, šakinės asociacijos ir panašių tikslų siekiančios asociacijos.

3.6.2 EESRK primena, kad jis ragino parengti specialią programą, skirtą remti nepalankioje padėtyje, pvz., šlaituose ir

stačiose įkalnėse, esančius vynuogynus. Itin nepalankiose klimato sąlygose esančios teritorijos taip pat turėtų būti remiamos pagal šią programą.

3.6.3 EESRK pritaria plačiam priemonių sąrašui, kuris savo apimtimi yra platesnis nei Komisijos pateiktasis. Jis nurodo savo nuomonę (CES 68/99), kurioje ragino gerokai išplėsti programą, skirtą remti vynininkystę ir pateikimą į rinką.

3.6.4 EESRK taip pat mano, kad, siekiant kuo didesnio veiksmingumo, iš nacionalinių paketų lėšų turi būti finansuojamos nuoseklios ir suderintos priemonės. Todėl šios priemonės turi būti įtraukiamos į visos vyno gamybos grandinės, apimančios vynuogynus, perdirbimą ir produkto pateikimą į rinką, planus. Taip pat reikėtų finansuoti priemones, leidžiančias gamintojams užtikrinti bendrą gamybos potencialo valdymą ir pasinaudoti alternatyviomis realizavimo galimybėmis. EESRK mano, kad už šių projektų valdymą turės atsakyti vyno gamintojų organizacijos.

3.6.5 Biudžeto paskirstymas nacionaliniam paketui - kaip jau buvo padaryta restruktūrizavimo atveju - turi vykti laikantis plotų, apsodintų vynuogynais, schemas. Laipsniškai mažinant paramą, reikia numatyti pakankamus finansinius išteklius besibaigiantiems rinkos mechanizmams, kad įmonės, kurios iki šiol taikė tokias priemones, galėtų laipsniškai prisitaikyti prie naujų bendrųjų sąlygų.

3.6.6 Reikia apibrėžti ES vyno rinkos organizavimo nacionalinio paketo priemones. Valstybės narės privalo savo biudžete (vynuogynais apsodintų plotų schema) pasirinkti tokias priemones, kurios padidintų jų vynininkystės sektoriaus konkurencingumą. Apie šias programas turi būti pranešta Briuseliui. Atsakomybė už tinkamą jų įgyvendinimą tenka valstybėms narėms.

3.6.7 Komitetas siūlo skirti ES bei Bendrijos ir nacionalinio paketo skatinimo priemones:

3.6.7.1 Bendrijos priemonės:

- rinkos stebėjimą Europos mastu,
- informavimo programos, skirtos vartotojams vidaus rinkose ir eksporto rinkose,
- eksporto, skirto ne ES šalims, programa,
- mokslinių tyrimų programos

3.6.7.2 Nacionalinis paketas:

- parama, skiriama už misos naudojimą sodrinimui,
- distiliacija laikantis 29 str. nuostatų (2008–2010),
- parama už šalutinių produktų distiliaciją (2008–2010),

- visiškas ir laikinas vynuodžių išrovimas,
- tiesioginės išmokos, skiriamos už tam tikrus vynuogynų plotus,
- „žalioji derlius“,
- parama, skiriama už vynuogių sulčių gamybą,
- vynuogynų restruktūrizacija, pertvarkymas ir perkėlimas,
- priemonės, gerinančios apskaitos ir pateikimo į rinką struktūras (pvz., integruotas įmonių ir įmonių struktūrų asociacijų tinklas),
- informavimo programos, skirtos vartotojams vidaus rinkoje,
- priemonės, skirtos kokybės gerinimui,
- programos, skirtos nepalankioje padėtyje esančioms teritorijoms, šlaituose arba stačiose įkalnėse, taip pat teritorijos, kurioms būdingos ekstremalios klimato sąlygos,
- krizių valdymas (krizių prevencija ir jų valdymas, draudimo fondai).

Kaimo plėtra

3.7 Daugelyje savo nuomonių Komitetas pabrėžė antrojo ramsčio svarbą būsimam kaimo vietovių, apimančių ir Europos vynuogynų regionus, vystymui.

3.7.1 Atsižvelgdamas į šį esminį tikslą, Komitetas pasisako už tai, kad sprendžiant konkrečias vyno sektoriaus problemas, visos priemonės, apie kurias diskutuojama vyno rinkos reformos metu, būtų finansuojamos iš vynininkystės biudžeto. Todėl negalima sumažinti biudžeto nei mažinant asignavimus, nei perkeliant lėšas.

Kokybės politika ir geografinės nuorodos

3.8 Kadangi šie Komisijos pasiūlymai yra nepaprastai svarbūs ir galiausiai jie turi panaikinti dabartinę kokybės sistemą, EESRK tikisi, kad Europos Komisija pateiks imitacinių modelių, kurie parodys, koks bus šių pasiūlymų poveikis vyno rinkos reformos tikslams tiek konkurencingumo gerinimo, tiek ir kokybės skatinimo, taip pat ir vartotojų apsaugos aspektu.

3.8.1 EESRK reikalauja, kad iš pradžių būtų įgyvendintos galiojančios TRIPS sutarties nuostatos, visų pirma geografinių nuorodų apsaugos registras, o tik po to diskutuoti apie galiojančios Europos kokybės sistemos pakeitimus.

Vyno gamybos technologijos

3.9 EESRK pasiūlymuose pastebi prieštaravimų, kurie turi būti pašalinti.

3.9.1 Komiteto nuomone, būtina įvesti tarptautiniu lygiu patvirtintą vyno kaip produkto apibrėžtį. Tam reikia pripažinti gamybos metodus.

3.9.2 Bet kokių procedūrų, kurios priimtos kurioje nors pasaulio šalyje, registracija prieštarauja griežtesniam Tarptautinės vynuogių ir vyno organizacijos patvirtintų standartų laikymuisi.

3.9.3 Komitetas pasisako už tai, kad griežtesnis vyno gamybos technologijų derinimas su Tarptautinės vynuogių ir vyno organizacijos standartais būtų įtrauktas į strategines dvišales arba tarptautines prekybos sutartis.

3.9.4 Komitetas prieštarauja numatytam leidimui gaminti Europoje vyną iš importuotos vynuogių misos ar misos koncentrato arba maišyti ES pagamintus vynus su kitų šalių vynais.

Sodrinimas

3.10 EESRK savo nuomonėje, priimtoje 1999 metais, pareikalavo atsižvelgti į skirtingas auginimo vietas, klimato ir oro sąlygas Europos Sąjungoje. Komitetas atkreipia dėmesį į tai, kad ši tematika yra labai sudėtinga ir ji neturėtų skaldyti Europos vynininkystės sektoriaus ar netgi užkirsti kelio reformų pasiūlymams.

3.10.1 Todėl Komitetas vertina Komisijos pasiūlymus atsižvelgdamas į savo ligšiolinę nuomonę, Komisijos paskelbtas analizes, siūlomą vyno gamybos technologijų liberalizavimą, vyno gamybos technologijų pripažinimą dvišalėse sutartyse ir į reformos tikslus, ypač į konkurencingumo didinimą ir gamybos išlaidų mažinimą. Svarstant Komisijos pasiūlymo „už“ ir „prieš“, Komitetas pritaria tolesniam galiojančių sacharozės naudojimo taisyklių taikymui ir paramos skyrimui už misos koncentratą.

Ženklinimas

3.11 EESRK nuomone, pasiūlymai yra labai sudėtingi, todėl jis tikisi, kad Europos Komisija pateiks tikslų pasiūlytų pakeitimų poveikio modeliavimą.

3.11.1 EESRK atkreipia dėmesį į tai, kad ženklavimo teisės aktai buvo pakeisti visai neseniai po ilgus metus trukusių diskusijų. Jis ragina Europos Komisiją paaiškinti, kokių yra naujų aspektų, kurie nebuvo įvertinti ką tik pasibaigusios diskusijos metu.

3.11.2 Komitetas pritaria ženklavimo taisyklių supaprastinimui, jei tai padės geriau informuoti vartotojus. Tačiau tokie pakeitimai neturėtų didinti konkurencijos iškreipimo pavojaus arba klaidinti vartotojų ir sukelti begalę teisminių ginčų. Atsižvelgiant į šiuos aspektus, reikia patikrinti Komisijos pasiūlymą dėl neprivalomo reikalavimo nurodyti paprastų stalo vynu, kuriems keliami mažesni reikalavimai nei rūšiniam vynu ar vynu su geografinė nuoroda, vynuogių veislę ir derliaus metus.

3.11.3 Komitetas atkreipia dėmesį į tai, kad plečiantis Europos Sąjungai didėja kalbų įvairovė, dėl to gali atsirasti prekybos kliūčių, pavyzdžiui, taip šiuo metu yra su sulfitu nuoroda. Todėl etiketėje nurodant privalomą informaciją, pvz., priedus, reikia sudaryti sąlygas nurodyti juos naudojant visiems suprantamus simbolius.

Realizavimo skatinimas ir informacija

3.12 Savo nuomonėje CES 68/99 EESRK pareikalavo, kad informacija apie saikingą vyno vartojimą ir piktnaudžiavimo juo pavojus būtų svarbus vyno rinkos organizavimo ramstis.

3.12.1 Kadangi Komisijos pasiūlymai yra labai neaiškūs, EESRK ragina Europos Komisiją pateikti konkrečias priemones dėl vartotojų informavimo ir realizavimo skatinimo vidaus rinkoje ir eksporto rinkose, kurios papildytų nepakankamas galiojančias sąlygas ir padėtų susigrąžinti prarastas rinkas arba išplėsti esamas.

3.12.2 Ypatinę dėmesį reikia skirti plačiam informavimui apie saikingo vyno vartojimo kaip sveikos mitybos ir šiuolaikinio gyvenimo būdo sudedamosios dalies privalumus.

3.12.3 Reikia sustabdyti užsienio prekybos balanso blogėjimą, pastebimą jau daugelį metų, ir gerokai pagerinti jį taikant eksporto rėmimo programas.

Aplinkos apsauga

3.13 EESRK savo nuomonėje CES 68/99 pareikalavo atlikti išsamesnę analizę.

3.13.1 Vynininkystės regionai paprastai yra unikalūs kultūriniai ландшаftai, kuriuos vyndariai privalo puoselėti taikydami aplinką tausojančius ūkininkavimo metodus. Vynininkystė yra ištisų regionų gyvenimo kultūros dalis, ekonominis, socialinis ir kultūrinis jų gyvenimas yra tiesiogiai susijęs su vynininkyste.

3.13.2 Todėl reforma turi plačiai atsižvelgti į klausimus, susijusius su aplinkos apsauga, socialine struktūra, ekonomika ir gyvenimo kokybe.

PPO

3.14 EESRK savo nuomonėje CES 68/99 nepritarė leidimui maišyti iš trečiųjų šalių importuotą produkciją su ES gaminiais arba gaminti vyną ES naudojant ne ES gaminius, nes tai daro žalą Europos gamintojams ir kelia piktnaudžiavimo pavojų vartotojams. Jis apgailestavo, kad Komisija nepateikia pasiūlymų, padedančių didinti konkurencingumą tarptautinėje prekyboje, ypač eksporto rinkose. Komitetas dar kartą patvirtina šią kritiką atsižvelgdamas į būsimą vyno rinkos reformą.

3.14.1 Remdamasis savo ankstesnėmis analizėmis, EESRK reikalauja, kad Komisija, įgyvendindama vyno rinkos organizavimo reformą, susijusią visų pirma su užsienio prekybos taisyklėmis, labiau atsižvelgtų į Europos vyno sektoriaus kaip pasaulinio lyderio padėtį.

2006 m. gruodžio 14 d., Briuselis

Žemės ūkio, kaimo plėtros ir aplinkos skyriaus

pirmininkas

Dimitris DIMITRIADIS